Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILS WAHL
prednesené 4. februára 2016 [1]

Vec C-211/15 P

Orange SA, predtým France Télécom,
proti

Európskej komisii

„Odvolanie — Pomoc poskytnutá Francúzskou republikou v prospech spoločnosti France Télécom týkajúca sa reformy spôsobu financovania dôchodkov štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom — Zníženie náhrady, ktorú má štátu platiť spoločnosti France Télécom — Rozhodnutie, ktorým sa pomoc za určitých podmienok vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom — Existencia výhody — Relevantný referenčný rámec — Zohľadnenie ‚štrukturálnej nevýhody'"

1. Prejednávaným odvolaním spoločnosť Orange SA (ďalej len „Orange"), pôvodne France Télécom, navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 26. februára 2015, Orange/Komisia [2], ktorým tento súd zamietol jej návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2012/540/EÚ z 20. decembra 2011 o štátnej pomoci C 25/08 (ex NN 23/08) – Reforma spôsobu financovania dôchodkov štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom, ktorú Francúzska republika zaviedla v prospech spoločnosti France Télécom [3].

2. Medzi otázkami nastolenými odvolaním musí Súdny dvor najmä určiť, či Všeobecný súd správne potvrdil sporné rozhodnutie, pokiaľ ide o existenciu ekonomickej výhody v prospech France Télécom. Bude potrebné predovšetkým preskúmať, či „referenčný rámec", ktorý zvolila Európska komisia na účely zistenia takejto výhody, bol správne definovaný, pokiaľ ide o sporné tzv. „kompenzačné" opatrenia prijaté v konkrétnom kontexte reformy spôsobu financovania dôchodkov štátnych zamestnancov pôvodne pracujúcich pre France Télécom.

3. Podľa môjho názoru ponúka táto vec úplne osobitnú príležitosť spresniť, že s výnimkou prípadu spĺňajúceho kritériá vyplývajúce z rozsudku Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg [4], skutočnosť, že cieľom štátneho opatrenia je zbaviť podnik údajnej štrukturálnej alebo súťažnej nevýhody, nemôže spôsobiť, že sa na toto opatrenie nevzťahuje kvalifikácia pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.
2 — T-385/12, EU:T:2015:117, ďalej len „napadnutý rozsudok".
3 — Ú. v. EÚ L 279, 2012, s. 1, ďalej len „sporné rozhodnutie".
4 — C-280/00, EU:C:2003:415.

I – Okolnosti predchádzajúce sporu

4. Okolnosti predchádzajúce sporu, ako vyplývajú z napadnutého rozsudku, možno opísať takto:

„1 Opatrenia, ktoré sú predmetom tohto konania, spočívajú v zmenách zavedených v roku 1996 v systéme nákladov, ktoré platí žalobkyňa, spoločnosť Orange, v tom čase pod obchodným menom France Télécom, v súvislosti s vyplácaním dôchodkov jej zamestnancov, ktorí sú štátnymi zamestnancami.

2 Tento systém, ktorý bol zavedený počas vytvorenia France Télécom ako podniku oddeleného od štátnej správy v roku 1990 zákonom č. 90-568 z 2. júla 1990 o organizácii verejnej služby pôšt a telekomunikácií (JORF z 8. júla 1990, s. 8069, ďalej len ‚zákon z roku 1990‘), bol zmenený zákonom č. 96-660 z 26. júla 1996 o štátnom podniku France Télécom (JORF z 26. júla 1996, s. 11398, ďalej len ‚zákon z roku 1996‘). Nový systém bol zavedený v čase jednak premeny spoločnosti France Télécom na akciovú spoločnosť, jej kótovania na burze a verejnej ponuky akcií predstavujúcich narastajúcu časť jej základného imania a jednak úplného otvorenia trhov vo Francúzsku a v ostatných členských štátoch Európskej únie, kde pôsobila, hospodárskej súťaži.

3 Pokiaľ ide o povinnosti vzťahujúce sa na financovanie sociálnych dávok zamestnancov, ktorí mali postavenie štátneho zamestnanca, zákon z roku 1996 zmenil náhradu, ktorú mala spoločnosť France Télécom podľa článku 30 zákona z roku 1990 uhrádzať Štátnej pokladnici za zúčtovanie a vyplácanie dôchodkov jej štátnych zamestnancov vykonávané štátom (ďalej len ‚sporné opatrenie‘).

4 Zákon z roku 1990 stanovoval, že spoločnosť France Télécom je povinná uhrádzať Štátnej pokladnici ako náhradu za zúčtovanie a vyplácanie dôchodkov priznaných jej štátnym zamestnancom sumu zrážky vykonanej z platu zamestnanca, ktorej sadzba bola stanovená článkom L. 61 francúzskeho zákona o civilných a vojenských starobných dôchodkoch a doplnkový príspevok umožňujúci uhradiť celkové výdavky na priznané dôchodky a na dôchodky, ktoré sa majú priznať jej zamestnancom na dôchodku.

5 Spoločnosť France Télécom sa zúčastňovala aj na systémoch tzv. ‚kompenzácie‘ a ‚nadmernej kompenzácie‘, ktoré predpokladali prevody na zabezpečenie rovnováhy medzi dôchodkovými systémami štátnych zamestnancov iných verejných subjektov.

6 Zákon z roku 1996 zmenil náhradu upravenú v článku 30 zákona z roku 1990 tak, ako je vysvetlené nižšie. Po prvé, spoločnosť France Télécom bola povinná uhrádzať zrážku vykonanú z platu zamestnanca, ktorej výška zostala v porovnaní so zákonom z roku 1990 nezmenená. Po druhé, táto spoločnosť bola povinná platiť ‚oslobodzujúci zamestnávateľský príspevok‘ nahrádzajúci predchádzajúci príspevok zamestnávateľa. Tento nový príspevok bol založený na ‚spravodlivej konkurenčnej sadzbe‘, ktorá samotná sa zakladala na vyrovnaní úrovne povinných sociálnych nákladov a daňových povinností vymeraných z miezd medzi spoločnosťou France Télécom a ostatnými podnikmi telekomunikačného sektora, na ktoré sa vzťahovalo všeobecné právo dávok sociálneho zabezpečenia, v prípade tých rizík, ktoré sú spoločné súkromnoprávnym zamestnancom a štátnym zamestnancom, a bez rizík, ktoré im nie sú spoločné (najmä riziko nezamestnanosti a riziko pohľadávok zamestnancov v prípade nútenej správy alebo likvidácie spoločnosti). Po tretie, spoločnosť France Télécom bola povinná platiť ‚mimoriadny paušálny príspevok‘, ktorý bol stanovený zákonom č. 96-1181 z 31. decembra 1996 o štátnom rozpočte na rok 1997 (JORF z 31. decembra 1996, s. 19490), na sumu 37,5 miliárd francúzskych frankov (zodpovedajúcich 5,7 miliárd eur). Tento posledný príspevok zahŕňal jednak sumu ročných rezerv (3,6 miliárd), ktoré spoločnosť France Télécom až do roku 1996 vytvárala na krytie nákladov na budúce dôchodky štátnych zamestnancov stanovené v tom čase, a jednak doplnkovú sumu (2,1 miliárd eur).

7 Zákon z roku 1996 navyše vylúčil spoločnosť France Télécom z pôsobnosti systémov kompenzácie a nadmernej kompenzácie.

…

9 Komisia v liste z 20. mája 2008 informovala Francúzsku republiku o svojom rozhodnutí začať konanie upravené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ (ďalej len ‚rozhodnutie o začatí') proti danej pomoci. Francúzska republika predložila svoje pripomienky 18. júla 2008.

…

12 Komisia 20. decembra 2011 prijala [sporné] rozhodnutie, v ktorom vyhlasuje danú pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom za určitých podmienok.

13 V [spornom] rozhodnutí Komisia skonštatovala, že sporné opatrenie predstavovalo štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

14 Pokiaľ ide okrem iného o posúdenie ekonomickej výhody, Komisia preukázala, že sporné opatrenie poskytovalo spoločnosti France Télécom ekonomickú výhodu, pretože štátu uložilo novú a vysokú záťaž týkajúcu sa zúčtovania a vyplácania dôchodkov priznaných štátnym zamestnancom spoločnosti France Télécom, pričom zároveň znížilo náhradu, ktorú spoločnosť France Télécom uhrádzala až dovtedy.

15 V tejto súvislosti Komisia na jednej strane v odôvodnení č. 105 [sporného] rozhodnutia vypočítala výšku spornej pomoci ako ročný rozdiel medzi oslobodzujúcim zamestnávateľským príspevkom uhrádzaným spoločnosťou France Télécom podľa zákona z roku 1996 a nákladmi, ktoré by spoločnosť platila podľa zákona z roku 1990, a na druhej strane sa v odôvodnení č. 113 [sporného] rozhodnutia domnievala, že úhrada mimoriadneho paušálneho príspevku znížila sumu pomoci, ktorú dostala spoločnosť France Télécom.

16 Komisia rovnako dospela k záveru, že sporné opatrenie bolo selektívne, pretože sa týkalo iba spoločnosti France Télécom a že skresľovalo alebo hrozilo, že skreslí hospodársku súťaž, keďže umožňovalo spoločnosti France Télécom, aby vykazovala v účtovnej súvahe nižšie pasíva, čo jej umožňovalo rast na trhoch telekomunikačných služieb, ktoré boli postupne otvárané hospodárskej súťaži vo Francúzsku a v iných členských štátoch.

17 Komisia ďalej pristúpila k vyhodnoteniu zlučiteľnosti sporného opatrenia s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a dospela k záveru, že toto opatrenie nerešpektuje zásadu proporcionality, pretože neumožňuje vyrovnanie podmienok hospodárskej súťaže. Podľa Komisie sa finančná náhrada uhrádzaná spoločnosťou France Télécom v prospech štátu nerovnala všetkým sociálnym nákladom, ktoré zaťažovali rozpočet jej konkurentov.

18 Komisia preto určila, že aby bolo splnené kritérium súladu so spoločným záujmom uvedeným v článku 107 ods. 3 ZFEÚ, zlučiteľnosť danej pomoci s vnútorným trhom vyžadovala, aby bol oslobodzujúci zamestnávateľský príspevok, ktorý mala uhrádzať spoločnosť France Télécom, vypočítaný a vyberaný tak, aby sa vyrovnali úrovne všetkých povinných sociálnych nákladov a daňových povinností vymeraných zo miezd medzi spoločnosťou France Télécom a ostatnými podnikmi telekomunikačného sektora, na ktoré sa vzťahuje všeobecné právo dávok sociálneho zabezpečenia, so zohľadnením aj rizík, ktoré nie sú spoločné súkromnoprávnym zamestnancom a štátnym zamestnancom zamestnaným spoločnosťou France Télécom. Tento príspevok mal byť od spoločnosti France Télécom vyberaný odo dňa, keď by výška mimoriadneho paušálneho príspevku, kapitalizovaná diskontnou sadzbou vyplývajúcou z uplatnenia oznámenia Komisie

o spôsobe určenia referenčnej a diskontnej sadzby [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 232, 1996, s. 10, ďalej len ‚oznámenie o referenčných sadzbách'), dosiahla sumu príspevkov a nákladov, ktoré by spoločnosť France Télécom bola bývala povinná platiť podľa článku 30 zákona z roku 1990.

19 Výrok [sporného] rozhodnutia znie takto:

‚*Článok 1*

Štátna pomoc spočívajúca v znížení náhrady, ktorá sa má platiť štátu za zúčtovanie a vyplácanie dôchodkov priznaných podľa zákona o civilných a vojenských starobných dôchodkoch štátnym zamestnancom spoločnosti France Télécom podľa zákona [z roku 1996], ktorým sa mení a dopĺňa zákon [z roku 1990], je zlučiteľná s vnútorným trhom za predpokladu splnenia podmienok stanovených v článku 2.

Článok 2

Zamestnávateľský príspevok oslobodzujúceho charakteru, ktorý má platiť spoločnosť France Télécom na základe článku 30 písm. c) zákona [z roku 1990], sa vypočítava a vyberá tak, aby sa vyrovnala úroveň všetkých povinných sociálnych a daňových odvodov vymeraných z miezd medzi spoločnosťou France Télécom a ostatnými podnikmi sektora telekomunikácií podliehajúcimi všeobecnému právu v oblasti dávok sociálneho zabezpečenia.

Na to, aby táto podmienka bola splnená najneskôr do 7 mesiacov, Francúzska republika po oznámení tohto rozhodnutia:

a) zmení a doplní článok 30 zákona [z roku 1990] a regulačné a iné texty, ktorými sa zákon vykonáva, tak, aby sa základ na výpočet a výber zamestnávateľského príspevku oslobodzujúceho charakteru, ktorý má platiť spoločnosť France Télécom, neobmedzovali len na riziká spoločné pre zamestnancov podľa súkromného práva a štátnych zamestnancov, ale aby zahŕňali aj riziká, ktoré nie sú spoločné;

b) počínajúc dňom, keď sa sumy mimoriadneho príspevku zavedeného zákonom [z roku 1996] kapitalizované diskontnou sadzbou vyplývajúcou z uplatňovania [oznámenia o referenčných sadzbách] platných pre tento konkrétny prípad, vyrovnajú sume príspevkov a odvodov, ktoré by spoločnosť France Télécom ďalej platila na základe článku 30 zákona [z roku 1990] v pôvodnom znení, bude od spoločnosti France Télécom vyberať zamestnávateľský príspevok oslobodzujúceho charakteru podľa pravidiel spresnených v písmene a), pričom zohľadní spoločné riziká i riziká, ktoré nie sú spoločné, pre zamestnancov podľa súkromného práva a štátnych zamestnancov.'"

II – Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

5. Orange podala návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 22. augusta 2012 žalobu, v ktorej navrhovala zrušenie sporného rozhodnutia.

6. Na podporu svojej žaloby Orange uviedla štyri žalobné dôvody. Prvý dôvod sa zakladal na nesprávnom právnom posúdení a nesprávnom posúdení, ako aj na porušení povinnosti odôvodnenia spočívajúcom v tom, že Komisia sa domnievala, že sporné opatrenie predstavovalo štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Druhý dôvod, uvedený subsidiárne, sa zakladal na nesprávnom právnom posúdení a nesprávnom posúdení pri preskúmaní zlučiteľnosti sporného opatrenia

s vnútorným trhom. Tretí dôvod, rovnako uvedený subsidiárne, sa zakladal na nesprávnom posúdení a porušení povinnosti odôvodnenia pri posúdení obdobia, počas ktorého bola pomoc definovaná v spornom rozhodnutí neutralizovaná mimoriadnym paušálnym príspevkom. Štvrtý dôvod sa zakladal na porušení procesných práv.

7. Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd zamietol žalobu v celom rozsahu a zaviazal Orange na náhradu trov konania.

8. Napadnuté rozhodnutie napadla aj Francúzska republika žalobou podanou do kancelárie Všeobecného súdu 2. marca 2012 vo veci T-135/12. Rozsudok vyhlásený v tejto veci[5], ktorým bola žaloba tiež zamietnutá a Francúzska republika zaviazaná na náhradu trov konania, naopak nebol napadnutý odvolaním.

III – Návrhy účastníkov konania a konanie na Súdnom dvore

9. Orange navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— rozhodol s konečnou platnosťou vo veci samej a vyhovel jej návrhom uplatneným v prvostupňovom konaní,

— subsidiárne vrátil vec Všeobecnému súdu a

— zaviazal Komisiu na náhradu všetkých trov konania.

10. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie a

— zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania.

11. Účastníci konania vyjadrili svoje stanoviská písomne a ústne na pojednávaní 3. decembra 2015.

IV – Analýza odvolania

12. Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza tri dôvody vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia, ktorého sa dopustil Všeobecný súd pri svojom posúdení existencie štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, zlučiteľnosti sporného opatrenia s vnútorným trhom a obdobia, počas ktorého bola pomoc definovaná v spornom rozhodnutí neutralizovaná mimoriadnym paušálnym príspevkom.

13. Keďže prvý odvolací dôvod nastoľuje citlivé otázky, zameriam svoju analýzu na tento dôvod, pričom sa mi nezdá, že ostatné uvedené dôvody spôsobujú osobitné problémy.

A – *Úvodné úvahy o kontexte prípravy a o povahe sporných opatrení*

14. Ako som uviedol v úvode týchto návrhov, prejednávaná vec sa vzťahuje na veľmi špecifické vnútroštátne tzv. „kompenzačné“ opatrenia priznané v kontexte reformy postavenia spoločnosti France Télécom po jej privatizácii.

5 — Rozsudok Francúzsko/Komisia (T-135/12, EU:T:2015:116).

15. Pre správne vyriešenie predložených otázok považujem za užitočné uviesť niekoľko upozornení a poskytnúť určité spresnenia týkajúce sa povahy sporných opatrení a kontextu ich prípravy.

16. Podľa zákona z roku 1990 bola France Télécom zriadená ako verejný podnik s právnou subjektivitou, pričom predtým tvorila spolu s La Poste generálne riaditeľstvo na francúzskom ministerstve pôšt a telekomunikácií.

17. Bez ohľadu na túto zmenu postavenia naďalej prijímala do zamestnania osoby, ktoré mali postavenie štátneho zamestnanca, a to až do roku 1997.

18. V nadväznosti na prechádzajúcu rozpočtovú prax týkajúcu sa financovania dôchodkov bývalých štátnych zamestnancov France Télécom, zákon z roku 1990 vo svojom článku 30 stanovil na jednej strane, že zúčtovanie a vyplácanie dôchodkov priznaných štátnym zamestnancom France Télécom vykonáva štát a na druhej strane, že ako náhradu je France Télécom povinná uhrádzať Štátnej pokladnici nielen sumu zrážky vykonanej z platu svojich zamestnancov, ale aj „doplnkový príspevok“ umožňujúci uhradiť celkové výdavky na dôchodky jej zamestnancov, ktorí odišli do dôchodku.

19. Doplnkový príspevok, nazývaný „zamestnávateľský“, ktorý bola France Télécom povinná uhrádzať, bol stanovený na základe rozdielu medzi celkovou sumou dôchodkov vyplácaných Francúzskou republikou a časťou zaplatenou štátnymi zamestnancami v aktívnom služobnom pomere z ich platov.

20. Inými slovami, France Télécom musela prevziať všetky náklady na dôchodky svojich štátnych zamestnancov, ktorí odišli do dôchodku (vrátane bývalých štátnych zamestnancov ministerstva pôšt a telekomunikácií), po odpočítaní zrážky vykonanej z platu jej štátnych zamestnancov v aktívnom služobnom pomere.

21. Treba poznamenať, že v praxi France Télécom zaúčtovávala výdavky spojené s dôchodkami na základe uhradených príspevkov. Pre zaručené zvyšovanie výdavkov vzhľadom na predvídateľný vývoj starobných dôchodkov, ktoré bola France Télécom povinná vyplácať svojim bývalým štátnym zamestnancom, táto spoločnosť účtovne vykazovala aj ročnú rezervu určenú na rozloženie odhadovaného účinku budúceho zvyšovania úhrad na obdobie 30 rokov. Výška rezervy takto vytváranej až do roku 1996 bola približne 3,6 miliardy eur [6].

22. Zákonom z roku 1996 bola France Télécom zriadená ako akciová spoločnosť, ktorá sa riadi francúzskym právom. Hoci France Télécom od roku 1997 ukončila prijímanie štátnych zamestnancov, už vytvorená skupina štátnych zamestnancov v nej naďalej pracuje, pričom si zachováva svoje postavenie, ako aj svoje záruky a to vrátane podmienok zamestnávania, ktoré sú totožné s podmienkami štátnych zamestnancov.

23. Suma vyplývajúca zo zrážky vykonávanej z platu zamestnancov spoločnosti France Télécom v aktívnej službe však klesla pomerne k ich odchodom do dôchodku, zatiaľ čo tieto odchody zároveň zvýšili náklady spojené s týmito dôchodkami takým spôsobom, že doplnkový príspevok sa musel neustále zvyšovať (až dovtedy, kým miera úmrtnosti osôb v dôchodku prekročí mieru nových odchodov do dôchodku).

24. Za týchto okolností sa francúzsky zákonodarca rozhodol zmeniť systém financovania dôchodkov štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom.

6 — Pozri odôvodnenie 19 sporného rozhodnutia.

25. Podľa zákona z roku 1996 je už France Télécom povinná platiť iba oslobodzujúci príspevok umožňujúci vyrovnanie sociálnych povinností vymeraných z miezd medzi spoločnosťou France Télécom a inými podnikmi telekomunikačného sektora v prípade tých rizík, ktoré sú spoločné zamestnancom, ktorí sa riadia všeobecným právom a štátnym zamestnancom. Znamená to, že finančné zaťaženie spoločnosti France Télécom sa obmedzuje na platenie príspevku, ale že náklady spojené s výplatou dôchodkov jej bývalých štátnych zamestnancov znáša štát. To vedie tiež k tomu, že France Télécom neplatí niektoré príspevky, ktoré uhrádzajú jej konkurenti na zabezpečenie rizík, ktoré nie sú spoločné zamestnancom a štátnym zamestnancom, najmä rizika nezamestnanosti a rizika pohľadávok zamestnancov v prípade nútenej správy alebo likvidácie spoločnosti.

26. Napokon treba uviesť, že k reforme financovania dôchodkov spoločnosti France Télécom došlo v kontexte narastajúcej liberalizácie telekomunikačných trhov na európskej úrovni a reforma teda potenciálne mala svoje následky na trhu postupne otváranom hospodárskej súťaži. Komisia tak v odôvodnení 49 sporného rozhodnutia uviedla, že „zámer podporiť expanziu spoločnosti France Télécom na iné európske trhy ako Francúzsko sa… objavuje v kontexte zákona z roku 1996 a otvorenia sa spoločnosti súkromnému kapitálu, ako to vyplýva z vyhlásení predložených počas rozpravy o návrhu“.

B – *O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri posúdení podmienok, ktoré musia byť splnené na to, aby sporné opatrenie bolo kvalifikované ako „štátna pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ*

27. Svojím prvým dôvodom odvolateľka napáda kvalifikáciu sporného opatrenia ako „štátnej pomoci“ z viacerých hľadísk, ktoré sa čiastočne prekrývajú. Zdôrazňujem najmä, že otázka identifikácie ekonomickej výhody v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ktorá je predmetom prvej časti prvého dôvodu, úzko súvisí s otázkou selektivity sporného opatrenia, ktorej sa týka druhá časť tohto dôvodu a že si možno predstaviť aj spoločné preskúmanie týchto otázok.

28. Napriek tomuto konštatovaniu sa mi zdá vhodnejšie v snahe o prehľadnosť reagovať na prvý dôvod riadiac sa pritom, pokiaľ je to možné, štruktúrou argumentácie uvádzanej odvolateľkou.

1. O prvej časti založenej na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd dopustil pri svojom posúdení existencie výhody

a) Argumentácia odvolateľky

29. Orange v podstate tvrdí, že Všeobecný súd sa v niekoľkých prípadoch dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri posúdení existencie výhody v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ v prospech spoločnosti France Télécom. Podľa jej názoru malo sporné opatrenie, teda zníženie dôchodkových príspevkov, ktoré musela uhrádzať France Télécom, zavedené zákonom z roku 1996, kompenzovať to, čo odvolateľka nazýva „štrukturálnou nevýhodou“. Táto nevýhoda mala vyplývať zo zákona z roku 1990, ktorý mal za následok významné náklady na financovanie dôchodkov jej bývalých štátnych zamestnancov, v porovnaní s nákladmi, ktoré znášali iné konkurenčné hospodárske subjekty. Sporné opatrenie teda podľa odvolateľky nemá za následok, že sa v porovnaní s konkurenčnými podnikmi nachádza v priaznivejšom súťažnom postavení.

30. Argumentácia odvolateľky je schematicky usporiadaná do troch okruhov.

31. V prvom rade odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 42 a 43 napadnutého rozsudku nesprávne domnieval, že kompenzačná povaha sporného opatrenia neumožňuje vylúčiť kvalifikáciu štátnej pomoci, s jedinou výnimkou, keď treba sporný štátny zásah považovať za protihodnotu služieb poskytovaných podnikmi poverenými službou všeobecného hospodárskeho záujmu pri plnení

povinností verejnej služby, v súlade so zásadami stanovenými v rozsudku Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg [7]. V tejto súvislosti sa odvolateľka domnieva, že výklad niektorých rozsudkov Súdneho dvora [8] a Všeobecného súdu [9] v napadnutom rozsudku je nesprávny.

32. V druhom rade sa Orange domnieva, že jej postavenie, odôvodnené existenciou štrukturálnej nevýhody, má pevnú oporu v rozsudku Enirisorse [10], na rozdiel od toho, čo sa Všeobecný súd domnieval v bodoch 39 a 41 napadnutého rozsudku.

33. V treťom a poslednom rade Orange tvrdí, že Všeobecný súd v bode 41 napadnutého rozsudku nesprávne definoval referenčný rámec, teda „typovú“ situáciu umožňujúcu určiť situáciu, ktorá by existovala v obvyklom prípade. V tomto prípade bolo potrebné použiť ako referenčný bod systém príspevkov na financovanie starobných dôchodkov zamestnancov uplatniteľný na konkurenčné podniky, a nie systém vyplývajúci zo situácie, v akej by sa France Télécom nachádzala, ak by bol stále účinný zákon z roku 1990.

b) Posúdenie

34. Skôr než pristúpim konkrétnejšie k rôznym hľadiskám argumentácie zastávanej odvolateľkou – ktoré sa v konečnom dôsledku vzťahujú na tú istú otázku –, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa za pomoci považujú najmä zásahy, ktoré v rozličných formách znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku a ktoré, hoci nie sú subvenciami v úzkom zmysle slova, majú rovnakú povahu a zhodné účinky. [11] Súdny dvor predovšetkým spresnil, že náklady spojené s odmenou zamestnancov prirodzene znamenajú záťaž pre rozpočet podnikov bez ohľadu na to, či tieto náklady vyplývajú z právnych predpisov alebo z kolektívnych zmlúv. [12]

35. Podľa rovnako ustálenej judikatúry pojem „výhoda“, ktorý je spätý s kvalifikáciou opatrenia ako štátnej pomoci, má objektívnu povahu, bez ohľadu na zámer autorov opatrenia, o ktoré ide. Povaha cieľov, ktoré sledujú štátne opatrenia, a ich odôvodnenie nemajú teda nijaký vplyv na ich kvalifikáciu ako štátnej pomoci. Článok 107 ods. 1 ZFEÚ totiž nerozlišuje medzi štátnymi zásahmi podľa ich príčin alebo cieľov, ale ich definuje v závislosti od ich následkov. [13]

36. Odvolateľka prekvapivo v rámci tejto časti odvolacieho dôvodu výslovne nespochybňuje [14] východisko posúdenia Všeobecného súdu formulované v bode 37 napadnutého rozsudku. V tomto bode sa uvádza, že „v tomto prípade nie je sporné, že znížením sociálnych nákladov zavedených podľa zákona z roku 1990, zákon z roku 1996 zlepšil právne postavenie spoločnosti France Télécom v porovnaní s predchádzajúcim systémom a teda v zásade vytvoril výhodu v jej prospech“.

7 — C-280/00, EU:C:2003:415.

8 — Rozsudok Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 90 až 92).

9 — Rozsudok British Telecommunications a BT Pension Scheme Trustees/Komisia (T-226/09 a T-230/09, EU:T:2013:466, bod 71).

10 — C-237/04, EU:C:2006:197.

11 — Rozsudky France Télécom/Komisia (C-81/10 P, EU:C:2011:811, bod 16 a citovaná judikatúra) ako aj Eventech (C-518/13, EU:C:2015:9, bod 33 a citovaná judikatúra).

12 — Rozsudok Belgicko/Komisia (C-5/01, EU:C:2002:754, bod 39).

13 — Rozsudky France Télécom/Komisia (C-81/10 P, EU:C:2011:811, bod 17 a citovaná judikatúra), ako aj BVVG (C-39/14, EU:C:2015:470, bod 52 a citovaná judikatúra).

14 — Odvolateľka naopak v rámci tretej časti prvého odvolacieho dôvodu vytýka Všeobecnému súdu, že sa uspokojil s konštatovaním, že zákon z roku 1996 zlepšil finančnú situáciu spoločnosti France Télécom „bez analýzy skutočného alebo potenciálneho následku na danom trhu“.

37. V tomto prípade však vzniká otázka, či sa Všeobecný súd nejakým spôsobom pomýlil pri metodológii identifikácie výhody, keď odobril prístup použitý Komisiou v spornom rozhodnutí. Napriek relatívne technickej povahe sporných opatrení, voľbu relevantného referenčného bodu, ktorá sa ukazuje rozhodujúca na účely identifikácie ekonomickej výhody v prospech spoločnosti France Télécom, a teda kvalifikácie týchto opatrení ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, možno preskúmať v odvolacom konaní. [15]

38. V tejto súvislosti pripomínam, že Komisia zohľadnila ako „obvyklý systém“, teda referenčný systém, od ktorého sa odchyľuje sporné opatrenie prijaté v roku 1996, systém, ktorý sa uplatňoval na dôchodky štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom od jej privatizácie v roku 1990. Túto voľbu odobril Všeobecný súd v bode 37 a nasl. napadnutého rozsudku.

39. Podľa môjho názoru proti tejto voľbe nemožno namietať.

40. Po prvé, pokiaľ ide o tvrdenie vyplývajúce z rozsudku Enirisorse, [16] hoci je pravda, že podľa tohto rozsudku nemožno kvalifikovať ako štátnu pomoc opatrenie, ktoré iba bráni tomu, aby bol rozpočet jeho príjemcu zaťažený nákladmi, ktoré by v obvyklej situácii neexistovali, treba ešte preukázať, že sporné opatrenie súvisí so skorším štátnym opatrením a že jeho cieľom je neutralizovať účinky tohto štátneho opatrenia. Tento rozsudok nemá potvrdiť akúkoľvek teóriu štrukturálnej nevýhody, ale vzťahuje sa, ako to Všeobecný súd správne poznamenal, na úplne špecifický prípad systému dvojnásobnej výnimky zo všeobecného práva.

41. Treba totiž zdôrazniť, že rozsudok Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:197) sa zaoberal veľmi špecifickým štátnym opatrením vzťahujúcim sa na všeobecné pravidlo občianskeho práva, ktoré umožňovalo vystúpenie akcionárov zo spoločnosti s náhradou za ich akcie iba v presne vymenovaných prípadoch. Ako výnimku z tohto všeobecného pravidla taliansky zákonodarca stanovil, že iba akcionári podniku Sotacarbo môžu zo spoločnosti vystúpiť, pričom dostanú uvedenú náhradu. Táto výnimka bola zmenená zákonom prijatým o niekoľko rokov neskôr, ktorý predpokladal, že pokiaľ akcionári spoločnosti Sotocarbo, medzi ktorými sa nachádzala Enirisorse, využijú svoju možnosť vystúpiť zo spoločnosti, hodnota ich akcií im už nebude nahradená. Toto opatrenie malo práve neutralizovať výhodu, ktorú uvedení akcionári získali z uplatňovania tohto systému tým, že im pre prípad využitia výnimočnej možnosti vystúpenia zo spoločnosti ukladalo povinnosť vzdať sa všetkých práv na majetok spoločnosti a uhradiť nesplatené časti akcií. Opatrenie tak zabraňovalo tomu, aby uplatňovanie výnimky zaťažovalo rozpočet danej spoločnosti nákladmi, konkrétne náhradou za akcie jej akcionárskych spoločností, ktoré neboli stanovené úpravou, ktorá by sa na spoločnosť uplatňovala v obvyklom prípade.

42. Pragmatické riešenie prijaté Súdnym dvorom v tejto veci sa zakladalo na tom, že sporné opatrenie úzko súviselo s predtým uplatniteľnou úpravou zavádzajúcou výnimku. Toto opatrenie, ktoré iba neutralizovalo výhodu predtým priznanú spoločnosti Enirisorse vo forme výnimočnej možnosti vystúpenia zo spoločnosti, teda nemalo za následok, že podniku Sotacarbo bola poskytnutá ekonomická výhoda. [17]

43. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde.

15 — To napriek tomu, že niektoré časti argumentácie spoločnosti Orange sa zdajú byť iba zopakovaním tvrdení už uvedených na Všeobecnom súde, alebo posúdením a kvalifikáciou skutkového stavu, ktoré vykonal Všeobecný súd.

16 — C-237/04, EU:C:2006:197, body 43 až 49.

17 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Poiares Maduro vo veci Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:21, bod 32).

44. France Télécom bola totiž podľa zákona z roku 1990 povinná uhrádzať špecifické náklady, ktoré sa jasne líšia od nákladov uložených podľa všeobecnej úpravy dôchodkového práva, ale ktoré nemožno považovať za výnimku zo všeobecného práva, keďže príspevky týkajúce sa dôchodkov štátnych zamestnancov sa predtým neriadili všeobecnou úpravou dôchodkových príspevkov. Systém financovania dôchodkov štátnych zamestnancov totiž vyplýva z úpravy, ktorá je právne odlišná a jasne oddelená od úpravy, ktorá sa uplatňuje na súkromnoprávnych zamestnancov, akými sú zamestnanci konkurentov spoločnosti France Télécom.

45. Predovšetkým sa nezdá, že príspevky týkajúce sa nákladov na dôchodky štátnych zamestnancov sa riadia všeobecnou úpravou dôchodkových príspevkov, čo by umožňovalo dospieť k záveru, že táto všeobecná úprava je úpravou, ktorá sa obvykle uplatňuje v danom prípade. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Orange, cieľom sporného opatrenia nie je zabrániť tomu, aby mala France Télécom náklady, ktoré by v obvyklej situácii nemuseli zaťažovať jej rozpočet. V tomto prípade nemožno prijateľne tvrdiť, že úprava, ktorá sa uplatňovala od roku 1996, slúžila na nápravu skutočnosti, že France Télécom bola vystavená dodatočným nákladom vyplývajúcim zo špecifickej úpravy, ktorá sa nevzťahovala na konkurenčné podniky riadiace sa všeobecným právom za obvyklých trhových podmienok.

46. Je pravda, že sa uznáva, že kvalifikácia „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa vzťahuje na opatrenia poskytnuté prostredníctvom štátnych zdrojov, ktoré kladú prijímajúci podnik do *priaznivejšej finančnej situácie než je situácia jeho konkurentov* alebo ktoré treba považovať za *ekonomickú výhodu, ktorú by prijímajúci podnik za obvyklých trhových podmienok nezískal*. [18]

47. Myslím si, že odkaz na *obvyklé trhové podmienky* a/alebo *situáciu iných konkurentov* má zmysel iba vtedy, keď je žiaduce porovnávacie preskúmanie so zreteľom na opatrenie, o ktoré konkrétne ide, ktoré samo osebe nemožno považovať za „pozitívne plnenie“ alebo opatrenie rovnocenné pozitívnemu plneniu. Inými slovami, nemožno sa domnievať, že táto judikatúra platí v prípade, keď je jasne preukázaná *ad hoc* povaha daného opatrenia, ktoré je v tomto prípade potrebné vzhľadom na zmenu postavenia spoločnosti France Télécom. Okrem toho vnímam určitú nelogickosť v tvrdeniach na jednej strane, že France Télécom čelí pre zákon z roku 1990 štrukturálnej nevýhode – ktorá ju prakticky kladie do úplne špecifickej situácie – a na druhej strane, že existenciu ekonomickej výhody treba posúdiť s prihliadnutím na „obvyklé trhové podmienky“.

48. Po druhé ani tvrdenie spoločnosti Orange vychádzajúce všeobecnejšie z toho, že sporné opatrenie ju malo zbaviť štrukturálnej nevýhody či hendikepu, nie je presvedčivé.

49. Súdny dvor totiž spresnil, že skutočnosť, že členský štát sa prostredníctvom jednostranných opatrení snaží priblížiť existujúce podmienky hospodárskej súťaže v určitom hospodárskom odvetví podmienkam, ktoré prevládajú v iných členských štátoch, nemôže zbaviť tieto opatrenia charakteru pomoci. [19]

50. Táto judikatúra je bezprostredným rozšírením pravidla, podľa ktorého sa netreba na účely kvalifikácie opatrenia ako štátnej pomoci zaoberať príčinami alebo cieľmi tohto opatrenia, pretože dôležité sú iba jeho následky. Tiež si myslím, že skutočnosť, že štátny orgán sa vydaním špecifických opatrení snaží kompenzovať uloženie špecifických nákladov vyplývajúce zo zmeny postavenia daného subjektu, ale bez súvislosti s plnením povinností verejnej služby za okolností definovaných v rozsudku Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg [20], nemôže zbavovať tieto opatrenia povahy

18 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Libert a i. (C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 83 a citovaná judikatúra), ako aj Francúzsko/Komisia (C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 94 a citovaná judikatúra).

19 — Pozri rozsudok Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, bod 95 a citovaná judikatúra), vyhlasujúci v tomto za neprijateľný kazuistický prístup odporúčaný Všeobecným súdom v rozsudku Hotel Cipriani a i./Komisia (T-254/00, T-270/00 a T-277/00, EU:T:2008:537).

20 — C-280/00, EU:C:2003:415.

ekonomickej výhody, ktorú možno kvalifikovať ako „štátnu pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Hoci nemožno poprieť, že Všeobecný súd sa od tohto pravidla v niektorých prípadoch odchýlil, tieto prípady [21] sú podľa mojich vedomostí izolované [22] a v každom prípade neboli potvrdené Súdnym dvorom. [23]

51. Táto judikatúra nachádza určitú oporu tiež v skutočnosti, že kompenzácia štrukturálnych nevýhod môže byť prípadne zohľadnená pri preskúmaní zlučiteľnosti daného opatrenia štátnej pomoci so spoločným trhom v súlade s článkom 107 ods. 3 ZFEÚ, ako je to napríklad v prípade regionálnej [24] alebo environmentálnej [25] pomoci.

52. V každom prípade a ako som uviedol už skôr, pokiaľ ide o kontext sporného opatrenia, nie som vôbec presvedčený, že France Télécom, prísne vzaté, trpela pre prijatie zákona z roku 1990 štrukturálnou alebo súťažnou nevýhodou, ktorú mal napraviť zákon z roku 1996.

53. Myslím si, že zákon z roku 1990 mal za následok zavedenie úplne špecifickej úpravy financovania dôchodkov bývalých štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom. Podľa tejto úpravy je jedine štát v konečnom dôsledku vždy povinný vyplácať starobné dôchodky štátnych zamestnancov.

54. Zámerom tohto zákona je upraviť náhradu, ktorú musí platiť France Télécom vzhľadom na poskytnutie štátnych zamestnancov, o ktorej nie je preukázané, že by bola sama osobe pre túto spoločnosť nevýhodná.

55. Ako uviedla Komisia v odôvodnení 103 sporného rozhodnutia, pričom odvolateľka to v prvostupňovom konaní nijako vážne nespochybnila, náklady, ktorých bola France Télécom zbavená, neboli ani nové, pretože zákon z roku 1990 prevzal predchádzajúcu rozpočtovú prax, ani nepredvídateľné, pretože podnik vytváral na tento účel rezervu, a ani nepredstavovali výnimku zo všeobecného práva sociálneho zabezpečenia, pretože toto právo sa na náhradu uhrádzanú spoločnosťou France Télécom neuplatňuje.

56. Skutočnosť, že finančná povinnosť uložená spoločnosti France Télécom podľa zákona z roku 1990 bola následne vnímaná ako nevýhodná, ba dokonca prehnaná vzhľadom na klesajúci počet štátnych zamestnancov v aktívnej službe platiacich príspevky, ktorých zamestnáva, nesúvisí s existenciou štrukturálnej výhody. Táto situácia vyplýva z rozhodnutia zákonodarcu ponechať v službe určitý počet štátnych zamestnancov v rámci spoločnosti France Télécom, s výhodami a nevýhodami, ktoré z toho vyplývajú, a bez ohľadu na zmenu jej postavenia.

57. Po tretie v nadväznosti na to, čo som spomenul vyššie, pokiaľ ide o výklad, ktorý treba použiť v prípade rozsudku Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:197), musím zdôrazniť, že zvolený referenčný rámec, teda „obvyklá situácia“, s ktorou treba porovnať situáciu vyplývajúcu zo sporného opatrenia, sa nemôže spájať so „systémom zamestnávateľských dôchodkových príspevkov upravených všeobecnou úpravou sociálneho zabezpečenia, ktorý sa vzťahuje na konkurenčné podniky spoločnosti France Télécom“. Existencia ekonomickej výhody sa nemôže posudzovať v závislosti od nákladov znášaných konkurentmi spoločnosti France Télécom z dôvodu príspevkov podľa všeobecnej úpravy z jednoduchého dôvodu, že náklady, ktoré znáša France Télécom na účely financovania dôchodkov jej bývalých štátnych zamestnancov, nemajú žiaden vzťah s touto všeobecnou úpravou.

21 — Rozsudky Danske Busvognmænd/Komisia (T-157/01, EU:T:2004:76, bod 196 a nasl.), ako aj Hotel Cipriani a i./Komisia (T-254/00, T-270/00 a T-277/00, EU:T:2008:537, bod 86 a nasl.).

22 — Ako to dosvedčujú novšie rozsudky Všeobecného súdu (pozri najmä rozsudok British Telecommunications a BT Pension Scheme Trustees/Komisia, T-226/09 a T-230/09, EU:T:2013:466, bod 71, ako aj uznesenie Stahlwerk Bous/Komisia, T-172/14 R, EU:T:2014:558, bod 59).

23 — Pozri rozsudok Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia (C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 92 a 94 až 96).

24 — Pozri najmä vo veci nazývanej „des Açores“ rozsudok Portugalsko/Komisia (C-88/03, EU:C:2006:511, bod 77).

25 — Pozri rozsudok Komisia/Holandsko (C-279/08 P, EU:C:2011:551, bod 75 a citovaná judikatúra).

58. Prijatie zákona z roku 1990 je súčasťou rozšírenia dovtedy platného systému financovania dôchodkov. Zákon z roku 1996 naopak radikálne zmenil finančnú povinnosť, ktorú mala mať France Télécom z dôvodu rozhodnutia zachovať v jej rámci zamestnávanie štátnych zamestnancov.

59. Napokon na základe povinnosti súdu preskúmať existenciu prípadného vnútorného rozporu v odôvodnení sporného rozhodnutia treba preskúmať, či neexistuje rozpor medzi na jednej strane odôvodnením 97 sporného rozhodnutia (ktoré uvádza, že „poskytnutím zo strany štátu štátnych zamestnancov, ktorých vyškolil, spoločnosti France Télécom bez akejkoľvek náhrady, pokiaľ ide o vyplatené dôchodky alebo o dôchodky, ktoré sa ešte len budú vyplácať, by sa tejto spoločnosti poskytla zreteľná výhoda“) a na druhej strane odôvodnením 102 toho istého rozhodnutia (ktoré uvádza, že „na účely posúdenia situácie spoločnosti France Télécom je referenčnou situáciou situácia verejného alebo súkromného podniku, ktorý by zamestnával štátnych zamestnancov, ktorí si svoj status zachovali“), ako aj odkazom na spravodlivú konkurenčnú sadzbu pri preskúmaní zlučiteľnosti pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

60. V tejto súvislosti treba poznamenať, že v odôvodnení 97 sporného rozhodnutia sa Komisia chcela vyjadriť k argumentácii, podľa ktorej France Télécom trpela pre zákon z roku 1990 štrukturálnou nevýhodou.

61. Odôvodnenie 102 toho istého rozhodnutia malo urobiť analógiu so špecifickou situáciou spoločnosti La Poste, ktorá sa týkala opatrenia veľmi podobného tomu v prejednávanej veci. Komisia predovšetkým v tomto odôvodnení zdôraznila, že „opatrenia [ustanovenia – *neoficiálny preklad*] dôchodkového systému štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom pred reformou z roku 1996 boli rovnaké ako… opatrenia [ustanovenia – *neoficiálny preklad*] porovnateľného systému, ktorý sa v rovnakom čase vzťahoval na spoločnosť La Poste“.

62. Pokiaľ ide o odkaz na spravodlivú konkurenčnú sadzbu v rámci preskúmania zlučiteľnosti pomoci, vychádza, ako to veľmi správne vysvetlila Komisia na pojednávaní, z toho, že referenčný dátum pre identifikáciu výhody predstavujúcej pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ je v tomto prípade odlišný od toho, ktorý je relevantný pri preskúmaní zlučiteľnosti pomoci podľa ods. 3 písm. c) toho istého článku. Identifikácia výhody sa musí robiť v závislosti od následkov vzniknutých odo dňa prijatia sporného opatrenia. Naopak preskúmanie zlučiteľnosti opatrenia pomoci má maximálne výhľadovú povahu a vyžaduje preniesť sa do situácie optimálnej liberalizácie telekomunikačných trhov a odstránenia výhod a obmedzení, s ktorými sa potýkajú niektorí historickí operátori vzhľadom na existenciu bývalých štátnych monopolov.

63. Myslím si teda, že sporné rozhodnutie neobsahuje v tomto ohľade vnútorné rozpory a že preto treba zamietnuť prvú časť prvého odvolacieho dôvodu.

2. O druhej časti založenej na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd dopustil pri svojom posúdení selektívnej povahy sporného opatrenia

64. Orange sa domnieva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa v bodoch 52 a 53 napadnutého rozsudku domnieval, že sporné opatrenie bolo selektívne, pretože sa týkalo iba spoločnosti Orange. Myslí si, že individuálne štátne opatrenie je selektívne iba vtedy, ak uprednostňuje daný podnik vo vzťahu k iným podnikom nachádzajúcim sa v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii. Orange sa domnieva, že v tomto prípade sa Všeobecný súd nemohol obmedziť na domnienku, že podmienka selektívnosti bola splnená pre to, že sporné opatrenie malo úplne *ad hoc* povahu.

65. Som pevne presvedčený, že túto časť treba zamietnuť.

66. Ako som nedávno uviedol vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Komisia/MOL [26], preskúmanie podmienky selektívnosti uvedenej v článku 107 ods. 1 ZFEÚ má zmysel iba vtedy, keď ide o všeobecne záväzné štátne opatrenie.

67. Požiadavka selektivity totiž nemá v prípade, ak je predmetné opatrenie koncipované ako individuálna pomoc, rovnaký význam ako v prípade, ak je koncipované ako všeobecná schéma pomoci. Pri posudzovaní opatrenia individuálnej povahy identifikácia ekonomickej výhody v zásade umožňuje predpokladať jeho „špecifickosť“, a teda dospieť k záveru, že má aj selektívnu povahu. Naopak v rámci skúmania schémy všeobecnej povahy selektivita umožňuje určiť, či predpokladaná výhoda, hoci sa týka všetkých hospodárskych subjektov, v skutočnosti vzhľadom na objektívne kritériá, z ktorých vychádza, nie je na prospech len určitým druhom podnikov alebo skupín podnikov. [27]

68. Súdny dvor tak spresnil, že v prípade, keď ide o individuálnu pomoc, identifikácia ekonomickej výhody umožňuje v zásade predpokladať jej selektivitu, [28] a to podľa môjho názoru bez ohľadu na to, či na dotknutom trhu či trhoch existujú subjekty nachádzajúce sa v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii.

69. Sporné opatrenie, o ktoré ide v prejednávanej veci, ktoré spočíva v znížení iba nákladov spojených s dôchodkami štátnych zamestnancov spoločnosti France Télécom, ktoré vyplýva z ustanovení zavedených zákonom z roku 1996, má však nepopierateľne individuálnu povahu. Preskúmanie selektivity sporného opatrenia, ktoré požaduje Orange, nemá za tejto situácie význam.

70. Judikatúra uvádzaná odvolateľkou, ktorá sa vzťahovala na všeobecne záväzné legislatívne opatrenia, nie je v tejto súvislosti odvolateľke nápomocná.

71. Pokiaľ totiž ide najprv o vec, v ktorej bol vyhlásený rozsudok 3M Italia [29], treba uviesť, že v tejto veci bolo na talianskom súde napadnuté vnútroštátne ustanovenie daňovej povahy [30] najmä z pohľadu práva štátnej pomoci. Súdny dvor, ktorý mal spresniť, či a do akej miery sporný štátny zásah spĺňal podmienku selektivity uvedenú v článku 107 ods. 1 ZFEÚ rozhodol, že na účely posúdenia, či opatrenie, ktoré výslovne považoval za „všeobecné“ [31], malo selektívnu povahu, treba preskúmať, či v rámci danej právnej úpravy toto opatrenie vytváralo výhodu pre niektoré podniky v porovnaní s inými podnikmi nachádzajúcimi sa v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii. Táto úvaha ani zďaleka nepotvrdzuje stanovisko, ktoré zastáva Orange, ale naopak potvrdzuje myšlienku, že preskúmanie selektivity opatrenia má zmysel iba v prípade opatrenia všeobecnej povahy, ktoré robí medzi podnikmi rozdiel nevyplývajúci „z povahy alebo štruktúry systému, do ktorého [toto opatrenie patrí]“. [32]

72. Podobne vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Trapeza Eurobank Ergasias (C-690/13, EU:C:2015:235), boli napadnuté výhody, ktoré mala banková inštitúcia Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE) podľa zákona č. 4332/1929 [33], konkrétne oslobodenie od niektorých výdavkov, ako napríklad právo jednostranne zriadiť záložné právo na nehnuteľnosti patriace osobám pôsobiacim v poľnohospodárstve alebo iným subjektom vykonávajúcim obdobnú činnosť, právo podať návrh na vykonanie exekúcie na základe obyčajnej súkromnoprávnej listiny a oslobodenie od akéhokoľvek poplatku pri vklade takéhoto záložného práva, ako aj pri takomto návrhu na vykonanie exekúcie.

26 — Pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Komisia/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:32, bod 47). Pozri rozsudok Komisia/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, bod 60).

27 — Pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Komisia/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:32, body 50 až 52).

28 — Pozri rozsudok Komisia/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, bod 60).

29 — C-417/10, EU:C:2012:184.

30 — Konkrétne článok 3 ods. 2a písm. b) zákonného dekrétu č. 40/2010 (GURI č. 71 z 26. marca 2010), ktorý bol zo zmenami zmenený na zákon č. 73/2010 (GURI č. 120 z 25. mája 2010).

31 — Pozri bod 39 tohto rozsudku.

32 — Pozri body 40 až 43 tohto rozsudku.

33 — FEK A’ 283.

V tomto kontexte sa Súdny dvor, na ktorý bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorého cieľom bolo určiť, či toto vnútroštátne opatrenie bolo možné kvalifikovať ako „štátnu pomoc“ v zmysle článku 87 ods. 1 ES (teraz článok 107 ods. 1 ZFEÚ), obmedzil iba na to, že uviedol, že „zo spisu predloženému Súdnemu dvoru nevyplýva[lo], že by sa takéto oslobodenie poskytlo ostatným bankám, čo naznač[ovalo], že toto opatrenie má selektívnu povahu“.

3. O tretej časti založenej na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd dopustil pri svojom posúdení kritéria vplyvu na hospodársku súťaž

73. Orange vytýka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a nesplnil svoju povinnosť odôvodnenia, keď sa v bodoch 63 a 64 napadnutého rozsudku domnieval, že bolo splnené kritérium vplyvu na hospodársku súťaž, keďže finančné zdroje uvoľnené sporným opatrením mohli podporiť rozvoj aktivít spoločnosti Orange na trhoch nedávno otvorených hospodárskej súťaži a keďže uznala, že uvedené opatrenie bolo nevyhnutné na to, aby sa mohla zúčastniť na rozvoji hospodárskej súťaže. Tvrdí najmä, že Všeobecný súd mal na záver svojho preskúmania posúdení Komisie dospieť k záveru, že nebola platne preukázaná existencia protisúťažného následku, keďže definovaný referenčný rámec zahŕňal iba Orange a keďže samotná Komisia uznala, že sporné opatrenie bolo nevyhnutné na zabezpečenie hospodárskej súťaže na základe zásluh na trhu v procese otvárania sa hospodárskej súťaži.

74. Aj túto poslednú časť prvého odvolacieho dôvodu treba podľa môjho názoru zamietnuť.

75. Pokiaľ ide o výhradu vychádzajúcu z nedostatku odôvodnenia, myslím si, že napadnutý rozsudok jasne uvádza dôvody, pre ktoré Všeobecný súd potvrdil posúdenie Komisie vzťahujúce sa na podmienku narušenia hospodárskej súťaže. Použité odôvodnenie v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z judikatúry ustálenej v tejto oblasti [34] umožnilo dotknutým osobám, aby poznali dôvody, na ktorých sa zakladá napadnutý rozsudok a Súdnemu dvoru, aby mal dostatok informácií na vykonanie svojho preskúmania v rámci odvolania.

76. Pokiaľ ide o zvyšok, domnievam sa, že úvahy Všeobecného súdu nie sú nesprávne. Predovšetkým skutočnosť, ktorú navyše Orange uznala, že finančné zdroje uvoľnené týmto opatrením, ktorých výška aktualizovaná v roku 1996 dosahovala viac ako 13 miliárd eur, mohli podporiť rozvoj aktivít odvolateľky, svedčí práve o tom, že toto opatrenie malo prinajmenšom potenciálne vplyv na hospodársku súťaž, a to bez ohľadu na cieľ, prípadne aj cieľ spoločného záujmu, ktorý malo toto opatrenie sledovať.

77. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem zamietnuť prvý odvolací dôvod.

34 — Spomedzi mnohých vecí pozri rozsudky ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190, bod 78); Land Burgenland a i./Komisia (C-214/12 P, C-215/12 P a C-223/12 P, EU:C:2013:682, bod 81), ako aj Francúzsko/Komisia (C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 88).

C – O druhom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd dopustil pri svojom posúdení zlučiteľnosti sporného opatrenia s vnútorným trhom

1. O prvej časti založenej na skreslení skutkového stavu a porušení povinnosti odôvodnenia, ktorých sa dopustil Všeobecný súd pri svojom posúdení účelu mimoriadneho paušálneho príspevku

78. Orange sa domnieva, že Všeobecný súd skreslil skutkový stav, ktorý mu bol predložený na posúdenie a porušil svoju povinnosť odôvodnenia, keď sa v bodoch 93 a 94 napadnutého rozsudku domnieval, že znenie článku 30 zákona z roku 1990, zmenené článkom 6 zákona z roku 1996, nebráni výkladu, podľa ktorého mimoriadny paušálny príspevok nie je sociálnym nákladom, ale sleduje iné ciele, a že sa preto Komisia nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnievala, že týmto príspevkom nemožno kompenzovať nezohľadnenie rizík, ktoré nie sú spoločné súkromnoprávnym a štátnym zamestnancom v oslobodzujúcom zamestnávateľskom príspevku.

79. Myslím si, že táto časť argumentácie odvolateľky nemôže uspieť.

80. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že preskúmanie skreslenia skutkového stavu, ktoré ako výnimku zo zásady, podľa ktorej neprináleží Súdnemu dvoru rozhodujúcemu o odvolaní, aby preskúmaval skutkový stav, treba vykladať reštriktívne, má v tomto prípade určiť, či z listín v spise zjavne vyplýva, že Všeobecný súd zmenil dosah, ktorý treba priznať zákonu z roku 1996. [35]

81. Presnejšie ide o určenie, či úvahy o povahe sporných príspevkov uvedených v článku 6 zákona z roku 1996 obsiahnuté v bodoch 92 a 93 napadnutého rozsudku sú zjavne nesprávne.

82. Myslím si, že to tak nie je.

83. Ako vyplýva zo spisu, článok 30 zákona z roku 1990, ktorý bol zmenený článkom 6 zákona z roku 1996, ukladá spoločnosti France Télécom povinnosť uhrádzať Štátnej pokladnici ako náhradu za zúčtovanie a vyplácanie priznaných dôchodkov štátom na jednej strane „oslobodzujúci zamestnávateľský príspevok, ktorého sadzba… sa vypočíta tak, aby sa ňou vyrovnali úrovne povinných sociálnych a daňových povinností zo mzdy medzi spoločnosťou France Télécom a ostatnými podnikmi sektora telekomunikácií, ktoré sa v oblasti dávok sociálneho zabezpečenia riadia všeobecným právom“ [pozri bod c) tohto ustanovenia]. Toto ustanovenie na druhej strane vo svojom bode d) ukladá povinnosť platiť „mimoriadny paušálny príspevok, ktorého pravidlá stanoví zákon o štátnom rozpočte“.

84. Keď Všeobecný súd v bodoch 92 až 94 napadnutého rozsudku potvrdil záver Komisie, podľa ktorého na rozdiel od mimoriadneho paušálneho príspevku nemal zamestnávateľský príspevok za cieľ dosiahnutie spravodlivej konkurenčnej sadzby a že teda nezohľadnenie rizík, ktoré nie sú spoločné súkromnoprávnym a štátnym zamestnancom v oslobodzujúcom zamestnávateľskom príspevku, nebolo možné kompenzovať mimoriadnym paušálnym príspevkom, nijako tým neskreslil skutkový stav a myslím si, že sa ani nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, ktoré by bolo potrebné vytknúť v tomto odvolacom konaní.

85. Na rozdiel od názoru zastávaného odvolateľkou, bod 93 napadnutého rozsudku sa nezaoberá iba otázkou, či mimoriadny paušálny príspevok upravený v článku 30 zákona z roku 1996 predstavuje alebo nepredstavuje pre Orange „sociálny náklad“, ale aj určením, či tento príspevok mal rovnako ako oslobodzujúci zamestnávateľský príspevok skutočne zabezpečiť spravodlivú konkurenčnú sadzbu. Všeobecný súd tak chcel reagovať na argumentáciu uvádzanú odvolateľkou a vysvetlenú v bode 91 napadnutého rozsudku, týkajúcu sa vzťahu, ktorý treba preukázať medzi zostatkom mimoriadneho paušálneho príspevku a platbou zamestnávateľského príspevku.

35 — K relatívne nedávnej ilustrácii povahy preskúmania vykonávaného Súdnym dvorom, pokiaľ ide o dosah napadnutého vnútroštátneho práva, pozri prístup vo veci, ktorá viedla k rozsudku Francúzsko/Komisia (C-559/12 P, EU:C:2014:217, body 78 až 83).

86. Okrem toho si myslím, že úvahy Všeobecného súdu v bodoch 92 až 94 napadnutého rozsudku nemožno považovať za nedostatočne odôvodené. Zdá sa totiž, že Všeobecný súd odpovedal z právneho hľadiska dostatočne na argumentáciu uvádzanú odvolateľkou v tomto kontexte. Tieto úvahy umožňujú odvolateľke, aby poznala dôvody, pre ktoré Všeobecný súd odmietol jej argumentáciu, ako aj Súdnemu dvoru, aby mal dostatok informácií na vykonanie svojho preskúmania. [36]

87. Napokon sa domnievam, že pod zámienkou nesprávneho právneho posúdenia zo strany Všeobecného súdu chce odvolateľka v skutočnosti napadnúť ním vykonané posúdenie skutkového stavu. Toto posúdenie však nepredstavuje právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdneho dvora. [37]

2. O druhej časti založenej na porušení povinnosti odôvodnenia, ktorého sa Všeobecný súd dopustil pri svojom posúdení „precedensu La Poste“ [38]

88. Orange sa domnieva, že Všeobecný súd porušil svoju povinnosť odôvodnenia, keď sa v bodoch 99 až 101 napadnutého rozsudku obmedzil na to, že zopakoval posúdenia Komisie, pričom nevykonal analýzu tvrdení, ktoré uviedla Orange, aby preukázala, že tieto úvahy sú nesprávne. Okrem toho Všeobecný súd nepreskúmal ostatné tvrdenia, ktoré uviedla Orange, aby preukázala, že Komisia nemala dôvod zaobchádzať odlišne s reformou dôchodkov štátnych zamestnancov spoločnosti Orange a s reformou dôchodkov štátnych zamestnancov spoločnosti La Poste.

89. Myslím si, že argumentáciu vysvetlenú v rámci tejto časti treba vyhlásiť za neúčinnú, keďže sa týka častí odôvodnenia, ktorých neprijateľnosť nemôže mať za následok zrušenie napadnutého rozsudku. [39]

90. Treba totiž uviesť, že úvahy o význame, ktorý treba prikladať rozhodnutiu 2008/204, vysvetlené Všeobecným súdom v bodoch 99 až 101 napadnutého rozsudku, boli uvedené iba navyše, ako to jasne vyplýva z použitia výrazu „okrem toho“ na začiatku bodu 99 tohto rozsudku.

91. V tejto súvislosti treba spresniť, že v druhej časti druhého žalobného dôvodu uvedeného v konaní na Všeobecnom súde odvolateľka v podstate tvrdila, že Komisia sa tým, že odmietla v tomto konaní uplatniť rovnakú úvahu, akú uplatnila v rozhodnutí 2008/204 týkajúcom sa reformy, ktorá bola podobná reforme realizovanej pre odvolateľku, dopustila niekoľkých nesprávnych posúdení a porušila zásady zákazu diskriminácie a rovnosti zaobchádzania. [40]

92. V reakcii na túto argumentáciu Všeobecný súd uviedol, že ako to zdôraznila Komisia, zákonnosť rozhodnutia Komisie, ktorým sa konštatuje, že pomoc nesplnila podmienky pre uplatnenie výnimky, treba posúdiť iba v rámci článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, a nie so zreteľom na údajnú predchádzajúcu prax. [41]

36 — Pozri judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 33.

37 — Rozsudok Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i. (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 85 a citovaná judikatúra).

38 — Rozhodnutie Komisie 2008/204/ES z 10. októbra 2007 o štátnej pomoci poskytnutej Francúzskom, pokiaľ ide o reformu spôsobu financovania dôchodkov štátnych zamestnancov spoločnosti La Poste (Ú. v. EÚ L 63, 2008, s. 16).

39 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Aéroports de Paris/Komisia (C-82/01 P, EU:C:2002:617, body 41 a 67 a citovaná judikatúra); Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 148 a citovaná judikatúra), ako aj InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 83).

40 — Pozri bod 97 napadnutého rozsudku.

41 — Pozri bod 98 napadnutého rozsudku.

93. Iba na doplnenie Všeobecný súd poznamenal, že v odôvodneniach 152 až 165 sporného rozhodnutia Komisia vylúčila, že spoločnosti La Poste a France Télécom sa v čase reforiem, ktoré sa ich týkali, nachádzali v podobnej skutkovej a právnej situácii.[42] Pokiaľ ide najmä o posúdenie mimoriadneho paušálneho príspevku v oboch prípadoch, ktoré odvolateľka spochybňuje v prejednávanej veci, Všeobecný súd zdôraznil, že Komisia uviedla, že podmienka ukladajúca prerozdelenie mimoriadneho paušálneho príspevku spoločnosti La Poste bola stanovená až po tom, čo Komisia začala konanie vo veci formálneho zisťovania. Táto situácia Komisii umožňovala posúdiť tento príspevok so zreteľom na spravodlivú konkurenčnú sadzbu, zatiaľ čo k uloženiu mimoriadneho paušálneho príspevku v prípade spoločnosti France Télécom došlo pred konaním začatým Komisiou a mimo jeho kontextu.[43]

94. Keďže druhú časť druhého dôvodu treba vyhlásiť za neúčinnú, treba zamietnuť druhý dôvod ako čiastočne nedôvodný a čiastočne neúčinný.

D – *O treťom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd dopustil pri svojom posúdení týkajúcom sa obdobia, počas ktorého je pomoc neutralizovaná mimoriadnym paušálnym príspevkom*

95. Orange tvrdí, že Všeobecný súd skreslil skutkový stav a nahradil odôvodnenie Komisie, keď sa v bodoch 107 a 108 napadnutého rozsudku domnieval, že zrušenie kompenzácie a nadmernej kompenzácie bolo súčasťou pomoci definovanej v článku 1 sporného rozhodnutia, zatiaľ čo odôvodnenie 119 napadnutého rozhodnutia sa obmedzuje na záver, že sporná pomoc spočíva v znížení náhrady, ktorú predstavuje zamestnávateľský príspevok, bez zmienky o kompenzácii a nadmernej kompenzácii.

96. Cieľom argumentácie vysvetlenej žalobkyňou je vytknúť Všeobecnému súdu, že nesprávne nahradil odôvodnenie, pokiaľ ide o presnú definíciu spornej pomoci.

97. Táto argumentácia sa mi nezdá byť presvedčivá.

98. Je pravda, že v bode 107 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že „je pravda, že odôvodnenie 119 [sporného] rozhodnutia, ktoré obsahuje záver o existencii pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, žiaľ uvádza iba to, že pomoc spočíva v znížení ‚náhrady, ktorú predstavuje príspevok zamestnávateľa', pričom nespomína kompenzáciu a nadmernú kompenzáciu".

99. Všeobecný súd sa však domnieval, že napriek tejto nepresnosti v definícii obsiahnutej v spornom rozhodnutí, „vyplýva tak z kontextu [sporného] rozhodnutia, ako aj z jeho článku 1, že pomoc spočíva podľa Komisie v znížení náhrady, ktorú predtým uhrádzala žalobkyňa, čo nevyhnutne zahŕňa všetky náklady, ktoré znášala pred nadobudnutím účinnosti sporného opatrenia".

100. Vzhľadom na túto poslednú úvahu a so spresnením, že Všeobecný súd výslovne zdôraznil definíciu pomoci obsiahnutú v článku 1 sporného rozhodnutia,[44] ako aj údaje nachádzajúce sa v jeho odôvodneniach 18 (vrátane tabuľky č. 1) a 105,[45] si myslím, že Všeobecný súd správne dospel k záveru, že Komisia neporušila svoju povinnosť odôvodnenia.[46]

101. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody sa domnievam, že je potrebné zamietnuť tento posledný dôvod ako nedôvodný, a teda zamietnuť odvolanie v celom rozsahu.

42 — Pozri bod 99 napadnutého rozsudku.
43 — Pozri bod 100 napadnutého rozsudku.
44 — Pozri bod 104 napadnutého rozsudku.
45 — Pozri bod 105 napadnutého rozsudku.
46 — Pozri bod 109 napadnutého rozsudku.

V – Návrh

102. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Odvolanie sa zamieta.

2. Orange SA je povinná nahradiť trovy konania.